

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Februárius' 15-én, 1825.

Két Siciliák' Országa.

Véghez menvén Jan. 13-kán az I-ső Ferdinandus Ő Felsége' eltakarittatása, 's az azt követett napon az exequiáknak tartatása is ahoz való ájtatos czerimoniákkal elvégeztetvén, 's a' Castelmarei Püspök Colangelo úr halotti beszédet tartván, mindezekután a' Státustanács' tagjai, a' Követségi személlyek, az Udvari főbb méltóságok, az Áustriai 's Nápolyi Generálisok, 's mindenek, kiknek az Udvari solennitásokra be lehet menniek, a' Sz. Chiara templomából, hova a' Király' holt teste letéttetett, egyenesen a' Capodimonte Királyi kastélyba mentek, 's tiszteletjüket az új Királynál I-ső Ferencz Ő Felségénél bemutatták.

Megérkezhvén Ő F.ge legelébb is a' Királyi testörzők' Kapitánya adta által Ő Felségének a' Kommandánsi pálczát, mellyet Ő Felsége kegyelmesen vissza nyuljtván, azt mondotta néki nagy kegyességgel, hogy tovább is jó szívvvel meghagyja azt annak kezében, a' ki Fels. Atyjának idejében illy sok esztendőig hűségesen hordozta.

Az után a' Követségi személlyekhez közelített Ő F.ge, kiket Gavallér Medici a' külső dolgokra ügyelő Minister mutatott-bé, 's kik közzül az Apostoli Nuncius Guistiniani úr illy szavakat intézett Ő Felségéhez: —,

„Király! Ezen Követségi sereg mély bánattal általjárattatva lévén, osztozik Fel-Felségeddel azon keserűségben, mellyet a' F.ged' Felséges atyjának elvesztése okoz.

„Mint Felséged a' maga kedves atyját, mint alattvalóji szeretett Királyokat: így siratják az Európai Monarkhák a' magok kedves barátjokat és hűséges Szövetségesset; így siratja a' Szentegyház a' maga hűséges egy kegyes fiját.

„Király! méltóztassék Felséged ezen Követségi gyűlés tisztelet-tételének bizonyosságait elfogadni, 's aunak a' Felséged Felséges személlye 's Király Familiája eránt való jó kívánságait 's kegyesen tekinteni.“

A' Király e'képpen felelt: „Kéri a' Követek' sergének minden tagjait, tegyék bizonyossá Fejedelmeiket a' felől, hogy Ő Felsége állandóul azzal a' barátságos indulattal fog erántok viseltetni, mellyel édes Atyja viseltetett, olly meggyőződéssel lévén, hogy ők is olly szíves barátságot fognak eránta mindenkor bizonyítani, mellyet Királyi Atyja eránt bizonyítottak.“

Az után az Áustriai Generálisokhoz fordult a' Monarkha (kik között, mint hogy az Ő Fő-vezérjek Lovasság' Generálissa Báró Frimont úr, egészségének változása miatt nem lehetett jelen, F. M. L. Báró Lederer úr állott elől), 's arra kérte őket, hogy az egész vitéz armádának, melyhez az Ő F.ge' Atyjához bizonyított hűségi hajlandóságaért háládatossággal viseltetvén, 's egyszersmind arról is meggyőzöttetve lévén, hogy tulajdon személlye eránt is hasonló hűséges indulattal viseltessék, adják tudtára Ő Felségének ezen háládatos érzékenységét.

Végezetre a' Nápolyi tengeri és szározi fegyveres erőnek vezérei bocsáttattak

kéz-csókolasra Ő Felsége eleibe, kiknek ajánlotta, hogy a' katonáknak viseljék jól gondját, kiknek állapotja Ő Felségének is szíven fekszik, 's a' kikre különös gondja fog lenni Ő F. gének.

A' boldogult Király' volt Fő Udvarimestereinek 's Fő Komornyíkjainak megígérte Ő F. ge, hogy azokról, kik Felséges Atyjának hűségesen szolgáltak, mindenkor kegyesen fog gondoskodni.

Mind ezeknek vége lévén be-ment Ő F. ge a' maga belső szobájiba egész familiájával együtt.

Jan. 15-dik napján mind azok a' Nápolyi seregek mellyek a' fő városban vannak őrizeten, mustrát tartottak 's a' hűség-re újabban megesküdtek, melynek alkalmatosságával a' sereghez, a' melly öt gyalog Batalionokból és nyolcz Svadronokból állott, illy beszédet intézett azoknak Kommandánsok *Marquis Nunciante*: — „

„Katonák! az a' hűség' hite, mellyet mi a' dicsősséges emlékesetű I-ső Ferdinandus Királynak esküdtünk volt, éppen azon kötelességeket kívánnyamag tőlünk az Ő Örökösére 's az utánna következett Két Siciliai I-ső Ferencz Királyra a' mi Felséges Monarkhánkra nézve is.

„Meggyőződött vagyok a' felől, hogy ezen szent esküvés olly mélyen és kitörölhetetlenül beírattatva van a' ti szívetekbe is, mint az enyimbe.

„Megronthatatlanok és megsérthetetlenek azok a' kötelességek, a' mellyeket mi a' közönség előtt magunkra válloltunk: tehát a' mi hűségünknek és hajlandóságunknak is állandónak és megsérthetetlennek kell a' Királyi thronus eránt lenni. A' mi belső és megváltozhatatlan hajlandóságunknak csak egyetlen-egy felkiáltás légyen az Ő igaz Talmácsa, valóságos magyarázója; ezen felkiáltás hallassék minden felé: **Boldog legyen a' mi Felséges Uralkodónk I-ső Ferencz! Eljen a' Király!** — A' vezér után azonnal

reá kezdett a' katonaság is a' hasonló felkiáltásra, melyközben kezeiket az ég felé felemelvén, az által mintegy bizonyágúl hívták azt gondolkodások' egyenessége 's esküvéssek igazságos volta eránt. A' város' környékein fekvő seregnél is hasonló lelki felemelkedéssel ment véghez ez a' katonai esküvés. A' tartományokban is minden felé hasonló mély gyászba merült a' nemzet, minekutánna a' Ferdinandus Király' elenyészének híre minden felé szélyel futott. — Már említettük a' minap, hogy a' mostani Király' első fija, ki az 1817-ben Jan- 4-kén készült K. Familiai Ház' belső rendtartásának elintéztetése szerént eddig Notoi Herczegnek neveztetett, már most Calabriai Herczegnek neveztetik mind addig, míg a' thonusra nem lépett, melly az Atyja I-ső Ferencz halála után fog megtörténni.

D é l i A m é r i k a.

A' Perui tartományok' állapotja fontosulni kezdett. Nem lehetetlen, hogy fel fog daraboltatni. Az alább következő proklamátzióban nyilván kimondatik, hogy Generális Olanéta azt a' részt, a' melly Felső Peruban véle tart, Buenos-Ayreshez akarja csatolni. Hanem mi ezen dolgoknak kifejtését az időre bízván, itt csak arról szollunk, mint most folynak a' dolgok.

Madridbol e'képpen irtak ezen környülállásokról Jan. 14-kén: —

Az Országlószékhez Tiszti-tudósítások érkeztek Limának kikötőhelyéből Callaóbol Királyi Generális Rodiltól a' kikötőhely' Kommandánsától, 's Generális Canteraktól is a' Bolívarral szembeálló Királyi vezértől. Mind ezek a' tudósítások Aug. 29-dikén indultak Callaóbol.

Ezen tudósítások szerént a' Royálisták még ekkor csendesen birták a' nevezett kikötőhelyet. Az Észak-Perui Királyi

ármáda pedig az Aug. 6-kán Junin mellett történt csata után mind csak hadi fordulások által dolgozott Bolívar ellen, mind addig, míg végre a' Vice-Király La-serna Aug. 17-dikén egy segítő sereggel Canterakhoz megérkezvén velle magát össze csatolta, 's azóta minden nap várták hogy véghatározású ütközet történjék az ellenséges részek között.

A' Déli-Perui Kir. ármáda a' Gen. Váldecz vezérlése alatt Potosi' vidékein meglehetősen szerencsével verekedett Gen. Olanéta ellen, kit a' többi Perui Kir. Generálisok már most közönségesen csak Rebellis nevezettel illetnek, kinek magaviseletéről illy tudósítást közöl a' Párisi Monitör Madridból Dec. 30-dik napjáról: — „

„Ide (Madridba) egy Követ érkezett Peruból Gen. Olanétától, a' ki, mint már tudva van felőle, 1824-ben Januáriusnak végén a' Vice-Király La-Serna' parancsolatainak megszűnt engedelmeskedni. Az Országlószék azon fizti-tudósításokból, mellyeket ezen Követ hozott, azt veszi észébe, hogy Olanétának a' maga engedetlen cselekedeteivel semmi egyéb célzása nem volt, hanem csak hogy a' Fővezérséget iparkodott a' maga kezére kapni, hogy a' hadi munkának melyben neki is hathatósan részesülni kellett volna, annál inkább ártasson.

„Mint hogy ezen Olanétáról az Anglus és Francia ujságok sok bizontalantalan és fundamentum nélkül lévő tudósításokat hirdettek-ki, mint példának okáért, hogy magát Bolívarral össze csatolta, avvagy hogy a' Buenos-Ayresi Respublikának Szövetséges társává lett volna 's több e'félék, erre nézve szükségesnek látom a' közönség' vélekedését ezen új Vezérre nézve a' következő Tiszti-tudósítások által, a' mellyek őtet (ez a' Madridi tudósítónak kifejezése) nagyon jól találva festik-le, megigazítani: — „

„Olanéta, kire a' Vice-Király La-Serna azt bizta vala, hogy Buenos-Ayresnek határa mellett egy kicsiny tartományban a' csendességet tarttsa-fenn, alig hallotta-meg, hogy Ferdinándus Király ismét thronusra ült, ő (Olanéta) a' Cortesek' Constitutzióját azonnal eltörlötte, 's olly fogás alatt, hogy La-Serna Constitutziós gondolkozású ember volna, magát az ő parancsolatainak ellene szegezte, 's általjában kinyilatkoztatta, hogy tölle nem akar függeni. La-Serna ellenben, mint egy valósággal tiszteletet érdemlő Generális, minden becsületes módokat elpróbált, hogy egy Rebellist, ki a' Religiónak 's Royalismusnak palástja alatt a' maga függetlenségét proklamálta vala, a' maga kötelességének teljesítésére vissza térítesse: de semmi foganatja nem lett iparkodásának.

„La-Serna kéntelen volt végezetre fegyvert fogni Olanéta ellen, 's valami 8,500 emberekből álló sereget rendelni ellene, a' kinek alig volt 2,500 emberekből álló fegyveres ereje. Ekkor történt, hogy Királyi Generális Don Espartero Baldimero illy hathatós proklamátziót bocsátott közre Olanéta ellen a' Vice-Király' parancsolatjából: — „

„Éljen a' Religió, a' Király, és a' Spanyol Nemzet!

„Peru' lakosai! az az elfajúlt gonosz Olanéta elkevélyedvén azon nagy megjutalmaztatás miatt, melyhez neki soha még csak számot se kellett volna tartani, leggyalázatosabb árulást követett-el. A' Perui Királyi fő Tisztségtől megtagadta az engedelmességet! ő nem tartozik 's nem is akar többé a' Spanyol Hős nemzethez tartozni! ő ezt megtagadta! A' La-Platai Insurgensekkel akarja össze csatolni magát, 's benneteket is azon veszedelmek' örvényébe akar taszítani 's maga után ragadni, melyben a' több Insurgensek nyögnek. Csak az Isteni Gondviselésnek kö-

szönhetjük, hogy ez minket szemmel láthatóképpen a' maga oltalmazó paizsa alá vévén úgy rendelte-el dolgainkat, hogy Vice-Király ő Exc.ja ezen két-szín alatt jádzó embernek gyalázatos mesterkedéseiről tudósíttatott, a' ki, hogy benneteket szerencsétlenekké tegyen, paizs gyanánt mérészel élni Szent Religionkal, azt mérészelvén erősíteni, hogy Perunak Hős Generálisai, a' kik az ő Virtusaiknak már illy sok bizonyságait mutatták, megvetődnek; 's úgy írja-le őket, mint a' mi nagyon szeretett Királyunknak VII-dik Ferdinándusnak ellenségeit. Senkinek nincsen jobb módja arra, hogy ezen átkozott káromlónak hazugságait kinyilatkoztassátok, 's őket e-képpen megbüntessétek, mint néktek. Hozzátok folyamodnak tehát ezen dicsősséges hírű-nevű Generálisok (La-Serna, Canterak, Yaldecz), tudván azt, hogy ti töllök a' megérdemlett igasság-tétt nem fogjátok megtagadni.

„A' legszemérmertlenebb Haramia, a' legelhíresedtebb *Contrebandos*, 's a' legálnokabb kitanult tolvaj, egy pár szóval az áruló *Olanéta*, nem soká el fog enyészni közzületek és ti megfogtok menekedni azon inségektől, mellyeket számotokra ő, néktek készített. A' mind azon Vice-Királyok között, kik valaha Peruban uralkodtak, a' legdicsőségesebb Generális La-Serna, már útnak indult vitéz sereginkel, és én meggyőződött vagyok a' felől, hogy mihelyest ő magát megmutatja, mind azok az emberek, kik a' gonosz *Olanéta* hitegetései által magokat elcsábíttatni engedték 's mostanában mint az ő bűneinek eszközeik néki úgy szolgálnak, nem soká megbánó szívvel-lélekkel az ő karjai közzé fogják magokat vetni, 's bocsánatot fognak tőlle kérni. Az áruló, mocsokkal és gyalázattal fedeztetve el fog futni, és az ő nyomdokai nem fogják többé a' ti földötöket mocskosítani.

„Peru' lakosai! kevés napok alatt meg fogjátok hallani, hogy mennyire kiterjesztette ez az alattomos áruló a' maga' mesterkedéseit. Ő Exc.ja a' Vice-Király a' legnagyobb kinyílt szívűséggel 's igaz egyenességgel felfogja fedezni elöttetek ezen embernek uralkodó tulajdonságait 's azonj elretentiő özszeszküvéseket, mellyeket ezen hitszegő, gonosz lelkű, nyakas ember forralt. Az, a' ki ezen szavakkal, ma, hozzátok járul, csak a' Peru' lakosaihoz való hajlandóság 's azon eltökéllettség által vezéreltetik, mellyel ő a' Spanyol nemzetnek, a' Királynak, és a' Nemzetnek jusait védelmezte. Költ Potosiban Febr. 5-kén 1824. — „

„E s p a r t e r o B a l d i m e r o.

Török Birodalom.

A' Pétersburgi *Conservator* jelenti *Constanczinápoly*bol, hogy egy Olasz ujság szerént, a' melly ezen tudósítást a' Török Flottának egy Hajósmesterétől kapta, a' Görög hajós sereg a' mult esztendei tengeri táborozás alatt, Májustól Octoberig, minden nemű gyujtó 's egyéb hajókat özsze számlálván, 203-mat, a' Törökök pedig 32-tőt vesztek.

Orosz Birodalom.

A' Mária Császárné Ő Felsége különös gondviselése alatt *Gatsinában* lévő találtgyermekék' háza, ezen esztendőben Dec. 26-dikán a' tűz által nagy részint hamuvá tétetett.

Orosz Cs. Ő Felsége illy áldott Rendelést hirdettetett-ki: — „

„Mint hogy mi minden könnyebbséget akarunk adni a' mi hűséges alattvaló-jinknak arra hogy magoknak a' sőt, ezt az illy szükséges dolgot megszerezhessék, Státustanácsunkat meghalgatván parancsoljuk: — 1)ször, hogy a' belső országi só-

nak arra a' mi magazinumainkból nagy mennyiség szerént, 's a' helységek' szükségére, a' folyó esztendőben 5—40 Kopékkal alább bocsáttassék, még pedig azon távolsági mérséklet szerént, a' mennyire a' helységek azon vidékektől távol esnek, hol a' só-kútak találatnak, 's a' melly könnyűséggel a' szállítás eshetik; a' Státus' jövedelmében innét származandó fogyatkozást a' Korona' költségére kell fordítani — 2)szor, hogy az a' külső országi só, melly az Estlandi, Lieflandi, és Kurlandi kikötőhelybe 's Narwa városába hozattatik-bé, ezüstben minden Pudért (40 fontént) 10 ezüst Kopékkal kevesebb vámot fizessen. A' mi a' Pétersburgi, Archangeli kikötő helyeket, 's az egész határ széli só vámokat illeti, mellyeknek a' belső országi sónak megszerzésére könnyebb módjok van, ezek eddig való állapotjokban maradjanak. — „Mint hogy mi ezen Rendelésünk által a' mi sóból való jövedelmünket csak nem három millió Rubellekkel kesitjük, reménljük, hogy hűséges alattvalójink ebben magokra nézve a' mi Monárkhái gondoskodásunknak egy újabb bizonyosságát fogják szemlélni. Költ Nov. 26-kán (új szerént) Dec. 8-kán 1824-ben: “ —

„Sándor.

Orosz Császár Ő Felsége Dec. 24-dikén 17 Generálmájorokat és Osztályos Generálisokat tett Generál-Lieutenántokká.

Az a' nagy áradás, melly a' mult Nov. 19-dikén Pétersburgban 's Cronstadtban a' tudva lévő nagy pusztításokat tette, a' Finnlandiai partokon több felé tett hasonló pusztításokat. Wiburg várossának kikötőhelyében 12. lábnyomot hágott a' víz felfelé. Só, liszt, 's tűzi és építő fa' dolgában itt is legtöbb kárt vallottak az emberek! Itt a' kastély' hídját megmentették, az által, hogy ágyukat 's egyéb nehéz portékákat raktak réá. Valami két

mértföldnyi kerületen minden egyéb hídakat össze szaggatott a' víz.

Hogy a' Néwa vizének ezen kártékonyaságán segíteni lehessen, mint halljuk egyenesebb folyamatba akarja az Ország-lószék vétetni ezen vizet, reménylvén, hogy így a' hídoknak illy gyakorl elszaggatását 's a' köxösülésnek ez által okozató félbeszakadását valamint szintén Pétersburg városa alsóbb fekvésű részeinek elborítatását, e'képpen meggátolhatja. Most több Indzsínörök foglalatoskodnak a' város' külömb részei' nivellirozásában, vagy kirülirással szolván annak kitanulásában a' városnak ez vagy ama' része mennyivel fekszik alább a' Néwa' folyamatjánál. A' nagy munkának végrehajtására katonacsapatok fordittatnak.

Nagy Britannia.

A' Londoni Kurir kézzel fogható költeménynek nevezi azt az ujságot, a' mit némelly Ujságlevek kihirdettek, hogy az Anglus Udvar a' maga Lisbonában lévő Követe által kérdést tétetett volna a' Portugallus Udvarnál az eránt, hogy azon esetben, hogy ha Anglia és az egyéb Hatalmasságok között a' békesség félbe találna szakadni, mellyik részszel fogna ezen Udvar tartani?

Ugyan ezen Kurir írja, hogy fundamentum nélkül való hír légyen az, hogy a' Párisi volt Követ Stuart úr, mint Nagy Britannia' rendkívül való Követje, a' Brasiliai Udvarhoz Rio-de-Janeíróba fogna menni: hanem csak valamely különös küldetietéssel fogja útját nem soká ugyan oda venni.

Annak is ellene mond ugyan ezen Kurir, hogy Kapitány Laing, 16—18 emberekből álló expeditzióval az Ország-lószék' költségén Afrika' belső részeire fogna útját venni.

Nem csak az Amériki Bányamiveltető társaságok vonták mostanság magokra a közönséges figyelmet, hanem azok is, és még sokkal méltóbb tekintetben, mellyek az Ország belső részeinek, részint a fő várossal Londonnal, részint a sok nagy városoknak egymással, részint pedig a tengerrel való közösüléseik' könnyebbítésére végett, két hónapoknál kevesebb idő alatt össze állottak. A' Times újság kilencz ilyen társaságokat számlált-fel egyik közelébb kijött darabjában. Előbb a' Mancheszter és Liverpool között készülendő vas-talputrol emlékezik. Erre egy millió forintot tettek össze a' társak, és ennek Aktziái csak hamar olly kapsik lettek, hogy már 25 per Cent nyereséget kapnak értek a' tulajdonosok. Hanem ez már regibbetske társaság; a' kilencz újabbak ezek:

Dec. 8-kán állott egy társaság össze 6 millió forintal Birmingham és Liverpool gazdag városoknak illy vas-út által lejendő összecsatoltatására. Egy más társaság 15 millió forintal Londonnak Birminghammal — egy negyedik társaság 25 millió forintal, Birmingham, Derby, Nottingham, Leicester, Hull és Mancheszter városoknak részint egymásközött, részint a' hozzájuk közelébb eső tengeri kikötőhelyekkel lejendő összecsatoltatásokra; Ötödik ilyen vas-talput-csináltató társaság 10 millió forintal, az, melly a' fő városnak a' Kenti Grófság' nevezetesebb városaival 's tengeri kikötőhelyeivel, nevezetesen Woolwichel, hol a' K. fegyveres ház található, 's Depford, Gravesend, Rochester, Chatam, Trunbridge, Canterhury, Dover, Ramgate 's Margate városokkal lejendő összecsatoltatását vette ezélba, a' melly által fő képpen azt akarják eszközölni, hogy Anglia' belső részeinek Francia Országgal való kereskedési közösülése könnyebbítettessék, és hogy a' London 's Dover között lévő sokaig tartó 's vesze-

delmes hajókázást el lehessen kerülni. — A' 6-dik társaság 10 millió forintal Dec. 25-dik, a' 7-dik 15 millióval Dec. 30-dik, a' 8-dik 10 millióval Dec. 31-dik napjain, végezetre a' 9-dik is ugyan ekkor állott össze. Ezen utólsónak Aktziái mind együtt csak más fél millió forintot tesznek. Ezen utolsó tly Czim alatt állott össze: „Mancheszteri és Boltoni Vas-talput-társaság

B é c s.

Itt, a' mult Pénteken Jan. 28-kán Nápolyi Nagykövet' Herczeg Ruffo intézetei szerént ájtatos halotti mise tartatott a' meghalálozott Ferdinandus Siciliák' Királyáért az Olasz nemzeti templomban.

Jelen voltak ezen szomori halotti ájtatosságon Császár és Császárné Ő Felsége, Ferdinandos Koronaörökös Fő Herczeg, Ferencz Károly Cs. K. Fő Herczeg Kedves Hítvesével Sofia Fő Herczegasszonnyal egyetemben, továbbá Jó'sef Nadorispány, és Antal Cs. K. Fő Herczegek, Estei Mária Beatrix Ő Fő Herczegasszonysága, 's a' Bejai Herczeg (Portugallus K. Princz) az Udvari főbb Tiszti Karok, Státusmisterek, Követek, és sok más ide való és idegen fő Személyek.

A' Pesbiterium előtt egy drága halotti alkotvány vala felállítatva 's a' templomnak minden ezen alkalmatosságra tétetett készületei megfelelték ezen halotti felséges tisztelet-tételnek, mellyett a' Mozart' requiemje is igen méltóságosított az itt lévő férjfi és asszony Olasz énekesek által Weigl muzsikai Karmesternek igazgatása alatt.

A' halotti alkotmányon ezen írárok olvastattak lapidaris stylus szerént

A' templom' fő ajtajára néző oldalán:
 FERDINANDVS I. BORBONIVS
 REGNI SICILIARVM REX
 GENITORIS CAROLI III. HISP. ET HENRICI IV. GALL. REGIS
 ATAVI

VIRTUTIBVS COMPAR
AB AMANTISSIMO FILIO FRANCISCO I.
IMPERII ANIMIQVE PRAESTANTIS
HEREDE

REGIAQVE DOMO ET OMNIBVS
SICILIARVM POPVLIS AMARE DEFLETVS
MVNDI CALAMITATES RELIQVENS
AD PERPETVAM FELICITATEM TRANSIVIT
PR. NON JANVAR A. D. MDCCCXXV
AETATIS LXXIV REGNI LXVI.

A' nagy Oltár felé néző oldalán:
FERDINANDVS I. BORBONIVS
REGNI SICILIARVM REX
PIVS FORTIS MVNIFICVS
SVMMA PRVDENTIA
AC IN ADVERSIS
INVICTA CONSTANTIA
IMPERIO NATVS
ET FELICITATI POPVLORVM
QVOS DIVINA PROVIDENTIA
EIVS CVRAE MANDAVIT
ID FECIT AD ID VITAM DIREXIT
ET CORONAM CAELESTEM
MERVIT.

Itt a' Práterban valami Vas-tal-
pút at mutattak a' múlt szép őszön, mely-
ről annak idejében mi is emlékeztünk
volt. Ez a' maga nemében első remek
munkának tartathatik a' Cs. Monarkhiá-
ban. Micsoda alkatása légyen ezen talál-
mánynak akkor megmagyaráztuk: most
azt iktatjuk ide lehető rövidséggel a' Prá-
gai ujságból, hogy micsoda célra fog'e'
már most fordittatni: — „

„Több mint négy századok teltek-el,
hogy a' Csehországi kereskedésnek elő-
mozdittatására az a' jóvallat tétetett, hogy
az Elbe vizét a' Dunával, a' Mold-
va által, vagy pedig a' mi mind egy a'
Moldvával 's e'-képpen a' Dunát az Elbé-
vel össze csatolni. — IV-dik Károlynak
Országlása alatt 1375-ben tétetett az első

jóvallat a' Moldvának a' Dunával hajókáz-
ható csatorna által lejendő öszsze-
toltatásáról — 's ezen jóvallat későbbre
II-dik Ferdinandus Császár alatt Generá-
lis Waldstein Friedlandi Herczeg által, 's
I-ső Jó'sef alatt Gróf Wratislav 's Belga
vízi-építőmester Vogamonte által, 's Má-
ria Therésia Császárné alatt Báró Stern-
dahl, Cs. K. Oberst Brequin, és Profes-
sor Schorr által, valamint későbbre La-
Maire, 's Rosenauer Indschinörök és Pro-
fessor Walcher által megújittatott, de mind
ez ideig végre nem hajtathatott, mint
hogy azon helyen hajókázható csatornát
csinálni mind ez ideig, ha nem lehetet-
lennek is, de legalább olyannak talalta-
tott, hogy az arra kívántató költséget a'
haszon telyességgel vissza nem térithet-
né. Ezen helyen a' két víz közt találtató
bérczek magossága a' vizek' ágyánál fellyebb
400 ölet teszen, a' hova tehát 300 Víz-reke-
szek kívántatnak. Ezekre néhány milliók
kívántatnának, 's a' haszon nem lenne an-
nyi, hogy a' tőkpenznek interesét behozza.

„1807-ben történt, hogy egy Víz-épi-
tési magánosokból öszsze állott társaság a'
Herczeg Lobkowitz Antal előlülése alatt
öszsze állván a' maga tudományos Igazga-
tójanak Cs. K. Kormányzéki Tanácsosnak
Ritter Gerstnernek jóvallására felhagyott
a' hajózási csatorna építésnek gondolatjá-
val, 's e'-helyett azt a' határozást tette,
hogy Vas-talpút által állítsa-fel a' Duna
és Moldva között való közösülés' útját,
mint hogy ez nem olly költséges 's a' cél-
nak elérésére is alkalmasabb lenne. Ha-
nem az az után következeti hadakozások
's a' társaság főbb tagjainak ezek alatt tör-
tént meghalálózása miatt ez a' plánum se-
vitethetett még eddig tökéletességre.

„Azonban most az újabb időkben a'
célznak újabb munkába lejendő vétetteté-
sére az a' hathatós rügő adta magát elő,
hogy az Elbe vizén való kereskedésnek vi-
rágoztatására nézve az annak partjaival

szomszédos tartományoknak Országlószékeik 1821-től fogva egymasközött hasznos alkudozásokrs léptek, mellyeknek idővel a' Moldvához és Dunához is nagy befolyása lehet, 's ezen Vas-talp útnak most lejendő munkába vetettetését a' vasnak, fának, 's munkának nagy óltsósága felettébb javálja.

„Illy környülállások között határozta magát Bécsi Cs. K. Polytechnologiai Professor Gerstner úr még 1822-ben arra, hogy útját tulajdon költségén Angliába vegye, 's ott az odavaló nagy Vas-talpúttal megismerkedjék, a' ki is onnét lett hazaérkezése után ezt a' nagy munkát, a' Moldvának és Dunának ilyen vas-út által lejendő összecsatoltatását elintézte, a' melyre néki Császár és Király Ő Felsége ötven esztendőig tartandó kizszorító és több féle kedvezésekkel összszeköttetett Privilegiumot adni méltóztatott; 's egyszer-smind az ő atyjának Cs. K. Kormányozószéki Tanácsos 's Cseh Ország' víz-építése' 's a' Prágai Technicum (mesterségi) intézet' Igazgatójának kegyelmesen megengedvén, hogy a' mennyiben egyéb foglalatoságai megfogják engedni, ezen Vas-talpút' munkájának főigazgatását is folytassa.

„Professor Gerstner, ki az olta hogy ezen nagy munkának folytatásához fogott, a' Státus' szolgálatjával is felhagyott megnyervén azt a' Felséges engedelmet, hogy hivatalába idővel ismét beléphessék, magát egy magános társasággal össze csatolván e'képpen folytatja már most elkezdett munkáját 's reméli, hogy azt két vagy legfeljebb három esztendő alatt elfogja végezni. Az ahoz kívántató fát már több hektől fogva vágják faragják az erdőkben 's hordják a' kiszabott helyekre; a' talpvasakat 's az ezen úthoz kívántató különös Igazítás. — A' M. Kurir' 48-dik lapján a' 2-dik hasábon alolról felfelé a' 14-dik sorban a' Tanáts eleibe tétessék Fő Hadi.

módú szekereket építik; már több mint 500 emberek dolgoznak nagy szorgalmatossággal 's valami 200 lovak hordják össze a' megkívántató dolgokat. A' valóságos út-rakási munka is elkezdődik valami két hónap mulva, a' midőn néhány ezerre fog a' dolgozó emberek' száma telni. Ennyi munkanélkül lévő embereknek foglalatoskodtatása 's illy sok ide kívántató vasnak jó áron való eladattatása, már még a' munkának folyta alatt is nem kevés hasznot hajtának: de nagyobb leszen majd az innét következő haszon, midőn az Elbe és Duna között czélba vétetett közösülés helyre állitiatik.

„Azon helyen, hol ezen útnak az idén el kell készülni, tudniillik Budweisztól fogva Leopoldschlágig, minden 140 ölnyire csak egy ölet fog tenni a' hágás, 's némelly helyen csak 180 ölnyi úton tévén egy ölet, ilyen mérséklet szerént fog az által menni az 175 ölnyi magasságra emelkedő hegyen Cseh ország felől. Az egész Vas-talpút 71 mérföldet fog tenni, 's három Státziókra leszen felosztatva.

A' Marha-husnak árra Bécsben Februariusra ezüstben 7 krajczarra, B. Vált. 17 1/2 kr.ra határozatott-meg.

Magyar Ország.

A' Veszprémi Fő Tisztelendő Káptallannál a' Fő T. Nedetzky Károly Ő Nagys. halála által megüresedett Nagy Praeposti helyre, Fő Tisztelendő Kiss Ferencz Urat ezen Cath. Ekklésiának Lektorát és Kánonokját, S. Megyebéli Vikárust méltóztatott Ő Cs. K. Felsége kegyelmesen kinevezni.